

GEORGIA MOUROUTSOU

**The Metaphor of Mixture in the Platonic Dialogues
*Sophist and Philebus***

The central Platonic concept of the mixture is to be situated in the entire transmission of *Methexis*: ascending from the level of the participation of the sensible things in the forms to the participation of the forms and finally to the participation of the two Platonic Principles. “Mixture” designates on the one hand the relation between the μέγιστα γένη in the *Sophist* and on the other hand the one between the Limit and the Unlimited in the *Philebus* (Part I). Thereupon the essence of the Mixture is to be examined and rehabilitated as metaphor, namely as transformation of a sensible image in a philosophical one (Part II). Our guiding question will be: Why can the Mixture (between the “greatest kinds”) be legitimated as a better candidate than the *Methexis* in the frame of the *Sophist*? The Mixture is to be regarded as well-founded transformation of *Methexis* in the context of the equi-original “greatest kinds” (Parts III–IV). In our interpretation of the *Philebus* that restores the disputed unity of this Platonic dialogue, we are about to show how the philosopher Plato “saves” the beautiful phenomena: The fourfold division (*Phil.* 23–27) is to be construed as the place where the beautiful appearances are generated. To them does the philosopher return after his ascent to the σύμφυτον two Platonic Principles. They are no longer degraded as “tolling about in the mid-region between being and not-being” (*Politeia* 479d), but are rather reevaluated as “procreation” (Parts V–VII).

KEYWORDS: Greatest kinds, the limit, metaphor, *methexis*, mixture, *Parmenides*, *Philebus*, Plato, *Sophist*, the unlimited.

GEORGIA MOUROUTSOU

Metafora miješanja u Platonovim dijalozima *Sofist* i *Fileb*

Pojam miješanja, koji je središnji u kasnijim Platonovim dijalozima, ponajprije se smješta u cjeloviti kontekst transponiranja *methexisa*: od ravni sudjelovanja osjetilnog u ideji uzlazno k sudjelovanju među idejama te odatle k sudjelovanju dvaju platoničkih principa. S jedne strane se kao miješanje označava međusobni odnos μέγιστα γένη, s druge pak onaj između granice i neograničenosti u *Filebu* (I dio). U tu se svrhu razmatra i rehabilitira bit miješanja kao metafore, naime kao transformacija osjetilne slike u filozofijsku (II dio). Glavnim pitanjem našeg izvođenja postaje: zašto se uzajamno miješanje “najviših rodova”, koje se uvodi u okviru dijaloga *Sofist*, može opravdati kao bolji kandidat od sudjelovanja? Miješanje se razmatra kao dobro utemeljena forma preinake sudjelovanja u odnošenjima jednako izvornih “najviših rodova” (III–IV dio). U našoj se interpretaciji, koja nanovo uspostavlja osporavano jedinstvo *Fileba*, prikazuje kako filozof Platon spašava lijepe fenomene: četvorostruka podjela cjeline (*Phil.* 23–27) interpretira se kao mjesto nastajanja lijepih pojava. Njima se filozof vraća nakon

uspona k onom σύμφυτον dvaju platoničkih principa, ne degradirajući ih više kao one koji se “potućaju između bitka i ne-bitka” (*Resp.* 479d), već ih cijeni kao “rađanje” (V–VII dio).

KLJUČNE RIJEČI: *Fileb*, Granica, metafora, *methexis*, miješanje, najviši rodovi, neo-graničenost, *Parmenid*, Platon, *Sofist*.

CHRISTOPH ASMUTH

Realism and Idealism, or: Is it Possible to Resolve Philosophical Problems?

As early as Plato's *Sophist* we find the claim that there are two basic forms of doing philosophy: realism and idealism. Taking this reaction to the sophist Protagoras as its point of departure, this article aims to trace the crucial and paradigmatic stages in the further development of this problem. Besides Protagoras and Plato this includes above all Schelling and Fichte, both of whom delved profoundly into the relation of realism and idealism. Fichte's position is distinguished by a particularly high degree of reflection; for him the relation of realism and idealism takes on the function of justifying philosophy in its consummation. The article closes with a summary, not entirely resigned, arguing that the problem is still unsolved and undecided in the present.

KEYWORDS: Appearance, idea, idealism, intuition, knowledge, perspective, realism, relativism, transcendental philosophy, true being.

CHRISTOPH ASMUTH

Realizam i idealizam, ili: Jesu li filozofski problemi rješivi?

Tvrđnja da postoje dvije osnovne forme filozofiranja, realizam i idealizam, predstavlja reakciju – i to na sofista Protagoru – još u Platonovu *Sofistu*. Polazeći od tog postavljanja problema prilog prikazuje egzemplarno važne stupnjeve njegova razvitka. Uz Protagoru i Platona tu spadaju ponajprije Fichte i Schelling, koji su se obojica intenzivno bavili problemom odnosa realizma i idealizma. Fichteova pozicija odlikuje se pritom osobito visokim stupnjem refleksije. Odnos realizma i idealizma postiže kod njega funkciju koja filozofiju zasniva kao izvršenje tog odnosa. Na kraju članka nalazi se zaključak, koji nije samo rezignirajući, da taj problem ni u sadašnjosti nije riješen i odlučan.

KLJUČNE RIJEČI: Idealizam, istiniti bitak, nazor, perspektiva, pojava, predodžba, realizam, relativizam, spoznaja, transcendentalna filozofija.

BORIS KOŽNJAK**Potentiality, Actuality, and Quantum Mechanics**

In this paper a possible interpretative value of Aristotle's fundamental ontological doctrine of potentiality (δύναμις) and actuality (ἐνέργεια) is considered in the context of operationally undoubtedly the most successful but interpretatively still controversial theory of modern physics – quantum mechanics – especially regarding understanding the nature of the world, the phenomena of which it describes and predicts so successfully. In particular, beings of the atomic world are interpreted as real potential beings (δυνάμει ὄντα) actualized by the measurement process in appropriate experimental arrangement, and the problem of actual beings (ἐνεργεία ὄντα) of the atomic world (better known as the measurement problem in quantum mechanics) is considered in the context of Aristotle's three-fold requirement for the priority of actuality over potentiality – in time (χρόνος), definition or knowledge (λόγος), and substantiality (οὐσία).

KEYWORDS: Actual beings, actuality, Aristotle, measurement problem, potential beings, potentiality, priority of actuality, quantum mechanics.

BORIS KOŽNJAK**Možnost, zbiljnost i kvantna mehanika**

U članku se promišlja možebitna interpretativna vrijednost Aristotelova temeljnog ontološkog nauka o mogućnosti (δύναμις) i zbiljnosti (ἐνέργεια) u kontekstu izračunski nesumnjivo najuspješnije, ali interpretativno još uvijek dvojbene teorije suvremene fizike – kvantne mehanike, posebno kada je riječ o razumijevanju naravi samoga atomnoga svijeta čije pojavnosti tako uspješno opisuje i predviđa. Poglavitno, bića atomnoga svijeta poimaju se kao realna možna bića (δυνάμει ὄντα) koja bivaju ozbiljena prema prigratku eksperimentalne situacije, a problem zbiljskih bića (ἐνεργεία ὄντα) atomnoga svijeta (poznatiji kao problem mjerenja u kvantnoj mehanici) promišljen je u kontekstu Aristotelova trojnog zahtjeva o prvotnosti zbiljnosti nad možnošću – prema vremenu (χρόνος), prema pojmu (λόγος) i prema bivstvu (οὐσία).

KLJUČNE RIJEČI: Aristotel, kvantna mehanika, možna bića, možnost, problem mjerenja, prvotnost zbiljnosti, zbiljnost, zbiljska bića.

BRANKO KLUN**Death as Boundary: On a Key Question of Emmanuel Levinas**

In contrast to idealistic denial and Heidegger's absolutization of death Levinas tries to interpret death on the background of the ethical relation towards fellow men. The boundary which death presents to life he interprets as the experience of passivity of subject in front of the absolute otherness of death. The subject also experiences such passivity in ethical relation towards other people whose otherness and difference nevertheless invert into ethical non-indifference and responsibility of the subject. In this ethical relating Levinas finds the source of meaning, which is alienated from Being, and starting from which he tries to derive new meaning for his own death as well as for the death of my fellow man.

KEYWORDS: Boundary, death, Emmanuel Levinas, meaning, the other.

BRANKO KLUN**Smrt kao granica: Uz ključno pitanje Emmanuela Levinasa**

U razlici spram idealističkog nijekanja i Heideggerova apsolutiziranja smrti Levinas pokušava tumačiti smrt na pozadini etičkog odnošenja spram bližnjeg. Granicu koju smrt postavlja životu on interpretira kao iskustvo pasivnosti subjekta glede apsolutne tuđosti smrti. Takvu pasivnost subjekt iskušava i u etičkom odnošenju spram drugih ljudi, čija se drugost i diferencija ipak preokreću u etičku neindiferentnost i odgovornost subjekta. U tom etičkom odnošenju Levinas nalazi izvorišno mjesto smisla, koji je tuđ bitku, a polazeći od kojeg on pokušava izvesti novi smisao, kako za vlastitu smrt tako i za smrt mojega bližnjega.

KLJUČNE RIJEČI: Drugi, Emmanuel Levinas, granica, smisao, smrt.

DRAGAN JAKOVLJEVIĆ**Tolerance within the Conceptual Framework of Ethical Relativism**

This paper discusses conceptual relations between the position of relativism of values and the basic principle of tolerance, as well as both objections stated against the very conceptual framework – its wrong conclusion and insufficient grounding with regard to the presupposed readiness for tolerance. A detailed argumentation reveals that these objections are not appropriate for the actual conceptual structure of corresponding relativistic theories and their possible forms. In this way the relativistic position can be sustained.

KEYWORDS: The basic principle of tolerance, democracy, diversity of values, ideology, political relativism.

DRAGAN JAKOVLJEVIĆ**Tolerancija u pojmovnom sklopu etičkog relativizma**

U članku se razmatraju pojmovne veze između stajališta relativizma vrijednosti i osnovnog načela tolerancije te se diskutiraju oba prigovora koja se iznose s obzirom na dotični pojmovni sklop – pogrešan zaključak i nedostatno utemeljenje s obzirom na pretpostavljenu spremnost na toleranciju. Podrobnom argumentacijom pokazuje se da ti prigovori nisu primjereni stvarnoj konceptijskoj strukturi odgovarajućih relativističkih učenja i njihovih mogućih formi. Time se relativističko stajalište može održati.

KLJUČNE RIJEČI: Demokracija, ideologija, osnovno načelo tolerancije, politički relativizam, vrijednosna različitost.

MIHAELA GIRARDI-KARŠULIN**Federik Grisogono (Federicus Chrysogonus)
and the Notion of Useful Theoretical Science**

The article considers the idea of astronomy as useful theoretical science as it was promoted by Federik Grisogono, Croatian renaissance philosopher, astrologist and physician in his work *Astronomical Mirror*. Until the Renaissance, theoretical science in principle could not be useful since this followed from the very aristotelian-platonic notion of theoretical science whose assignment was only to consider what is eternal and unchangeable. Theoretical science in any case could not be “useful science”. Grisogono considers possibility of a theoretical science – mathematics (i.e. astrology) – being the highest theoretical and at the same time useful science. For us, of course, astrology is none of this. However, by means of his groundbreaking notion of theoretical science, Grisogono worked towards suspending the traditional notion of the theoretical science, as well as towards opening of new possibilities of establishing the modern idea of science.

KEYWORDS: Astrology, Federik Grisogono (Federicus Chrysogonus), mathematics, Renaissance, theoretical science, useful science.

MIHAELA GIRARDI-KARŠULIN**Federik Grisogono (Federicus Chrysogonus)
i pojam korisne teorijske znanosti**

U članku se razmatra ideja o astronomiji kao korisnoj teorijskoj znanosti koju je u djelu *Astronomsko zrcalo* zastupao Federik Grisogono, hrvatski renesansni filozof, astrolog i liječnik. Do renesanse teorijska znanost načelno nije mogla biti korisna znanost jer je to proizlazilo iz samog aristotelovsko-platoničkog pojma teorijske znanosti čiji je zadatak bio da tek motri ono vječno i nepromjenljivo. Teorijska znanost ni na koji način nije mogla biti “korisna znanost”. Grisogono sagledava mogućnost da teorijska znanost – matematika (odnosno astrologija) – bude i najviša teorijska i istodobno korisna znanost. Astrologija to, dakako, za nas nije. No Grisogono je svojim temeljnim shvaćanjem korisne teorijske znanosti radio na dokidanju tradicionalnog pojma teorijske znanosti, pa tako i na otvaranju mogućnosti za konstituiranje novovjekovne ideje znanosti.

KLJUČNE RIJEČI: Astrologija, Federik Grisogono (Federicus Chrysogonus), korisna znanost, matematika, renesansa, teorijska znanost.